

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

Gazetă ese de 2 ori: Mercurea și Duminecă, Foi, cându concedu ajutoriale. — Pretiu: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. s. Tiere esterne 12 fl. v. s. pe unu anu séu $2\frac{1}{3}$ galbini mon. sunătoria.

Anul XXXIV.

Se prenumera la poste c. r., și pe la DD. corespondenți. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 96.

Brasovu 23 Decembrie

1871.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Brasovu 22 Dec. 1871.

Se vedem, unde ne aflam.

„Cine cum -si asterne asia va dormi“, dice aristocratulu, séu nemesiulu, boieriulu, si: „cum -ti vei sara, asia vei mancă“, dice democratulu. Nemesiulu se ingrijesce mai multu decat de vietia si de avere, pentru asternere bine politicesce, că se dörma bine partit' sa, si sacrificia orce, numai se fia elu dispuitoriu la facerea legilor, dupa placulu castei sale, nu dupa dreptate, nici dupa cerint'a fericirei si a prosperitatii tuturor din statu, ceea ce le dovedesce si proverbiu. Democratulu vigerosu, incrediutu in poterile si mass'a sa si aloru sei se multiamesce cu hran'a de tóte dilele, ceea ce le dovedesce ér' proverbiu loru. Cine pôrta vin'a, ca democratii nu ambla se-si asterna bine, că se dörma si ei bine? — Credulitatea, venabilitatea si lips'a de constantia unita in solidaritate, apoi si servilismulu, că cum n'ar poté trai prinsene fara stapanu, si candu apuca la ceva potere gubernatoriu inca se crede, ca e securu pe vecia, pana ce se vede imregiuitu din tóte partile si devenit' ér' la usi'a nemesiului si boierului, sarutandui man'a, ca-ce l'au trantit' de pariete. Asia-i, candu nu te asiedi pe pitiolele tale! —

Asia o patim cu totii, cum o meritamu! Nemessi maghiari cugeta diu'a si nòptea, cum se-si pôta asternere mai securu in politica; ei sacrificia bani, facu promisiuni, coruptiuni, insiela la tóte alegarie, pe cei romani, numai se vina in majoritate, că ei se puna frenulu lungu, scurtu, cum e gur'a romanului nobilu ori democrat. — In Austro-Ungaria, de candu suntu aceste state totu asia a mersu politic'a si poticnél'a. Astadi in Ungaria se afla 163.000 nemesi numai parte barbatésca, precandu in Cislaitani'a se afla 250.000, in Galiti'a 24.000 si in Boem'a numai 2260, 14 case principiarie, 172 conti si 30 familie baronice. Aristocrati'a in Ungaria si Transilvania inca totu au privilegiu politicu, votu virile, adica dreptu a vota si fara avere si éca, ca ea ér' esu cu maestriile si coruptiunile ereditate că oleulu de asupra si adi? —

Amu trecutu prin multe experiente dela 1848 si in fine in Transilvania, cu intrarea in diet'a din Clusiu amu intratu in latiulu recunoscerei privilegiului feudal-aristocraticu, atata nefericire, cata e deajunsu, pentrucá se avemu a ne lupta că leii, că se potem reesi cu caus'a nostra, pre candu protestandu, fara a intra, in contra legei de alegere feudale, dupa care se compuse diet'a, amu fi scapatu de ispit'a de a fi martori reintronarei privilegiului in Transilvania, cu care intonare deveniramu ér' unde amu fostu inainte de 1848, si inca mai reu, ca-ce acum nici boierii romanii nu mai au trecere, ca-ce totulu e numai pentru maghiari. Constitutiunea s'a mai latitu numai intr'atata, ca au votu si cei cu 8 fl. censu, altu ceva basta; pentru principiulu egalei indreptatirii e in realitate numai pentru maghiari, si romanii nobili si nenobili suntu ignorati cu totulu si aruncati in genunchi inaintea maghiarilor cu dreptu, cu limba cu totu!

Cine vre totusi a pacta cu maghiarii pentru dreptu politicu national si autonomia, cu stapanii dela potere, mai antaiu trebuie se-si puna pe toti, toti cei indreptatiti boieri si censualisti in frunte la lupta, ca de nu, cade in latiulu neadormitilor, care nu se odihnescu, pana candu nu voru curati tóte pedecele, ce le mai stau in cale, cum echiaru pasivitatea, că apoi se-si pôta asternere de odihna perini totu numai arpadiane; de acea ambla ei acum invrasbindu si imparechindu pe romani, dör' slabindu ii voru poté sili, se-si duca ploconu drepturile nationali si autonome la Pest'a, pentru ca „fenne“ de pasivitate solidaria le sta in drumu la nunt'a maghiarisarei. —

Vedem, ca aristocratii maghiari suntu intru tóte preferiti, ér' romanii nobili si nenobili se ignoréza, dér' democrat nu mai vedi, decat rari, că sioreci si corbii albi, in vr'o deregatoria mai inalta. Éca, ca numai cu pitiorulu in pragu si cu franchetia pretenziva a dreptului nostru politicu national ne potem occupa loculu ce ni se cade.

Indesiertu speréza dér' si argatii stapanilor, naimiti ori uimiti, ca voru ajunge domni mari, déca -si voru implini accordele, ca in fine aristocrati'a maghiara nu scia, nu pôte concede nemica din ceea ce nu le concede nici locu principiulu castei loru. Deci nu ne mai damu legati, ci romanii cu nobili cu nenobili cu totu ér' toti vomu lupta, cum e mai securu, că in Transilvania se nu depindem dela gratia nici a unei alte natiuni, ci romanulu că romanu se vieze si politicesce că romanu. In Ungaria fia domni cum voru, dér' in Transilvania n'au dreptu se fia decat alaturea cu noi in dreptu si politicu si de limba perfectu egale. Noi le facem unu bine, candu luptam si pentru autonomia Transilvaniei; pe noi nime nu ne pôte desbina intru aperarea patriei comune, dér' vieti'a nostra nationale politica numai in Transilvania pôte afila garantia, care se relege vincululu amicitiei dela Esculeu, pentru aici avemu majoritate, pre candu in diet'a din Pest'a amu fi o picatura in mare, in tre atata nobilime si multime, si nu potem ave nici o garantia, decat ér' numai de gratia usque ad beneplacitum. —

(Va urmă.)

Brasovu 23 Dec. 1871.

Avemu mai multe repôrte de prin comitate, unde alegerie la municipalitatii au luat capetu. Pana ce le vomu publica pe rondu prenunciamu, ca afara de Alb'a superiore, de unde se imbiea fraternisarile la ospetiu din Brasovu, si unde spre scandalulu lumii civilisate abia concesera intrigele maghiare se se aléga din gratia numai vr'o 9 romani, pe candu majoritatea mare a comit. suntu romanii, in celealte comitate romanii voru fi representati cu celu pucinu $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$ si inca si cu mai bine in tre cei alesi prin comitate.

In Rosia munteana in 11 s'au alesu pe diu-metate din cointelegera 7 romani si 7 maghiari; fiinduca maghiari avea cu 28 mai multi alegatori censualisti, asia s'a facutu parte egale. In Blasius inca au esit u bine, si in alte locuri, incat in Alb'a inf. voru fi romani preste 60.

Acum prim'a pretensiune urmeaza a fi de limba pretutindenea, că se se primësca cu egalu dreptu intru tóte si la tóte; unde nu voru voi acësta,

dupa lege, trebuie se se primësca că limba de discusiune si de protocolu si romanu, déca va pretende a 5-a parte din representatiune. Aici urmeaza apoi a se porta grigia si de romani si de inaintarea loru intru tóte, in care misca comitatulu a inainta. Propunerile nu voru lipsi, chiaru si abusurile se voru relata fara crutiare, ca altfelu nu e prosperare, déca nu se voru ciunta abusurile cele spaimentatice de pana acum. Aide:

Pentru noulu comitetu

alu districtului tierei Fagarasiu.

Dupa cum amu intielesu, noulu comitetu alesu alu districtului Fagarasiu se va intruni inca in de cursulu acestui anu intr'o siedintia pentru de a-si alege amplioati administrativi districtuali. Nenumerate reclame din trecutu esite si in publicitate, nemultumirea poporului cu administratia de pana acum, blamurile ce -si a datu pana acum amplioati presenti prin alegere de deputati neromani, decat dint'a scolelor din districtu din caus'a pertractarilor, dupa cum s'a dovedit u chiaru in siedint'a din urma a senatului scolarin districtual, discreditul, ce l'au adus unii din amplioati in poporul asupra de regatorilor romani, letargia ce domnesc in acesti ómeni pentru inaintarea poporului prin necugetare la midiulice eficace de cultura, precum ar' fi in fintiarea de reununi agricolarie, de reununi pentru inaintarea culturei de vite, albine etc. etc., — si alte impregiurari si lucruri condamnable, ce nu se potu pune pe chartia, ne imboldescu cu atata mai multu a apelá la o resolutiune barbatésca, resolutiune neinfluentiata, la unu decisu curatul romanescu si demnu de o intelligentia ce constitue unu comitetu romanu, că la alegerea viitora fara privinta la interesu egoistice si influenti'a straina, cu catu ca amu intielesu, ca dör' chiaru siefulu jurisdictiunei ar' dori se aiba pe viitoru nisce umiliti servi de amplioati — se-si aléga barbati de incredere, barbati de caracteru, barbati de sciintia si romani dela cari voru presupune, ca suntu in stare a restaura védia amplioatilor administrativi si nu voru privi in poporul numai o óvie de mulsu si de tunsu, barbati cari voru ave ambitiune de a inainta interesele poporului districtului.

Se cugete in fine dnii reprezentanti membri ai comitetului, ca cum insii -si voru sara, asia voru manca, si cum si voru asternere asia voru dormi — dér' nu numai, ci intregu poporul prin portarea loru. —

In diet'a din Pest'a se pertracta bugetulu comercialu si alu lucrarilor publice. — E curiosu ca „Patria“ tiene de reu pe dep. romani, ca au esit u cu Miletics in frunte si nu dintre ei singuri unulu cu resolutiunea sciuta; inse de ce n'au facutu cei din consortiu altu ceva mai impuatoriu, mai cu scopu pentru romani? —

— In Austria se deschide in 27 senatul si min. Auersperg se afla cu prospecte favoritóre, incat constitutionalii nu voru remane in minoritate, dér' si federalistii voru fi in numeru mare. Bucovina alese vr'o 9 capitani de cercuri, cum? si cine? E curiosu a si intreba, candu in tóta Bucovina abia se afla vr'o 25 mii de germani! Dorm romanii de acolo? ori dör' au pusu de mamaliga? —

Una privire scurta

preste unele puncte din istoria Transilvaniei.

(Capetu.)

Dupa trist'a bataia dela Mohaci (1526) Transilvani'a e regatul de sene sub Ioane Zapolya si inea cu estindere pana la Tis'a; — prin tractatul de pace dela Oradea mare intre Ferdinand si Zapolya esta remase cu nume de rege pana la mōrte, dupa care prin lucrarile Isabelei, veduvei lui Ioane Zapolya, si a partitei acesteia Transilvani'a s'a desfăscut de totu de catra Ungari'a, si era de sene acum sub protectiunea turcului, acum sub protectiunea imperatilor romanilor austriaci, a avut principii sei patrii pana la Mihailu Apafi II. In acestu periodu de trista memoria imperatii romanilor austriaci basati pre tractatele mai inainte facute, si si provocati, si cu armele si au aperatu dreptulu lor la Transilvani'a, in contra factiunei ungarice, care cu scopu de a trage domnirea dela germani la sene espunea tiér'a Ardélului focului si ferului celui pradatoriu, si o incarcă cu dari cumplite pre séma turcului paganu, si s'a silitu luptanduse cu acésta factiune, că se unésca éra Transilvani'a cu Ungari'a. Neputendu-si ajunge sumpulu imperatii romanilor in acésta privintia au concesu Transilvani'a, facundu tractate varie cu transilvanii si cu principii loru, cari prelunga Transilvani'a au avut si partile ancsate Ungariei, Marmati'a, si Banatulu Lugosiului, si Caransebesiului, care se gubernă prin bani supusi Ardélului.

Sub principii patriei Transilvani'a a avut constitutiunea sa propria, facuta de trei natiuni domitòrie in Transilvani'a (Natiunea nobililor cuprinde nobili romani si pe maghiari, estia inse grigiea si de nationalitate, incat pe nobili romani ii identifica si absorbiea prin interes boieresci, asia incat nobiles nostri olachii disparura cu incetul a exista ca romani prin documentele publice, cace se pretendea, ca numai ca nobili unguri potu fi in Ungari'a; asia d'er, nu ca maghiari, ci ca ungueni, adica ca apertinenti la provinciele tienetòrie de corón'a Ungariei, d'er nu ca maghiari, cee ce cu timpu s'a prefacutu, prin neghobi'a boierilor romani, in nationali maghiari, ce e insielatoria, cum voru ei se totu insiele, pana candu nuva mai exista nici unu romanu intre si cu ei, ca romanu. — R.). Constitutiunea de sub principii patriei prelunga cele buue cuprindea in sene destule institutiuni, si decise varvare, neumane si injurióse poporului tieranu neprivilegiati, din care se potu pre usioru cunoscse simtirile cele rele, blastemate, dusmanose ale natiunilor privilegiate, care nu s'a temutu de Dumnedieu, si nu li a fostu rusine a lipsi de tōte drepturile, si a face sclavu, obagiu pre poporulu tieranu, care lucră pamentulu, si cu sudoreea sa facea multu bine tieriei intregi, si care dela Dumnedieu imperatulu imperatilor avea drepturi sancte, care nu trebuie se le calce in pitioare nobili deosebiti de ei numai cu peile de cane. Uniunea celor trei natiuni totu acum s'a faurit in capulu poporului.

Dupa ce armele crestine imperatesci au triumfatu asupra turcilor pagani, si asupra factiunei ungarice, inimice domniei germane, sub Leopoldu I. imperatulu, Transilvani'a cu invoirea statutelor ei s'a reintorsu la cas'a austriaca sub protectiunea imperatului prelunga acea conditiune, că se li se conservese nevatamata constitutiunea. In 1791 apoi mai tardiu s'a staveritu in diet'a tieriei, ca Transilvani'a cu lesiunea constitutiunei sale municipali se nu se pôta incorpora cu Ungari'a (vedi art. a 2-le alu legilor de 1791), si ca ea se se gubeneze dupa propri'a sa constitutiune ne supusa altui remnu (vedi art. IV alu legilor de 1791).

In 1848 staturile Transilvaniei fara invoirea natiunei romane, cea mai numerósa in Transilvani'a, eversiunea ordinei propositiunilor regesci date pentru dieta, cu derimarea autonomiei tieriei, cu periclitarea nationalitatii romane in contra protestatiunei ei facute, asupra unirei de noi fara noi, in diet'a dela Clusiu au proclamatu uniunea Transilvaniei cu Ungari'a; acésta uniune pericolosa autonomie tiei, si nationalitatii romane nu s'a sanctionat formaliter de imperatulu dupa cum falsu aseréza multi, (legea electorale o a sanctionat palatinulu, nu imperatulu).

Acésta uniune seu contopire a Transilvaniei, nu s'a primitu de catra imperatulu acum legalu remanente, nici de catra sassi, nici de catra romanii, si din partea romanilor nici ca se pôte aceea primi in form'a din 1848 fara periclitarea nationalitatii romane, si fara calcarea juramentului depusu la Blasius in 1848 in congresulu nationalu.

Ce se tiene de starea romanilor din timpulu,

de candu Transilvani'a sub Leopoldu I. s'a reintorsu sub gloriosulu sceptru austriacu, aceea a fostu cu multu mai favoritoria decatul mai inainte. Romanii dupa mai multe vicisitudini si persecutiuni sub Leopoldu imperatulu in mass'a mare insemuata, reintorcinduse in sinulu vechiei mame beseric din Rom'a, dela care parte, prin lucrarile grecilor si serviloru, parte prin abusurile unoru catolici rei s'a fostu instrainat, si au mai imbunatatit starea incatova; prin unirea cu beseric'a Romei, au capatatu acele privilegia, care le aveau si celealte relegioni primite. Neindestulinduse romanii cu privilegiile concese inse pucinu realizate, prin episcopulu Innocentiu Miculu (Klein) s'a luptat pana la inaltul tronu, ca se aiba si densii acele drepturi, care le aveau celealte natiuni, inse luptele romanilor pentru recunoscerea drepturilor, ce li se cuvinea dupa dreptatea prelunga totu favorulu imperatescu, atunci au remasu fara de resultatul dorit din cauza, penruca ungrui si sasii puneau stavili mari realisarei dorintelor romane. — Dupa mai multe frecari si alergari (la Vien'a cetatea imperatésca) a marelui barbatu nemuritoriu episc. trans. rom. Innocentiu Miculu tandem in 1744 in diet'a transilvana s'a otarit: ca clerulu romanu unitu se aiba stare novera, si ca nobili de romanu de legea romana se se auumere nobililor celor alalte natiuni privilegiate. Fiindu acésta impartasire de drepturi numai o scotere de ochi si o ilusiune a dreptelor pretensiuni ale natiunei romane, si facunduse prin acésta nobili romani numai lipituri, si côte (la celealte natiuni transilvane) fara de nici o valoare politica, Romanii cu totii s'a aruncata la lupta si nu au parasit campulu celu gloriozu alu luptei pentru vieti'a politica nationala. In 1791 prin episcopii rom. transilvani: Ioane Bobu si Gerasimu Adamoviciu au petitionat pentru drepturile competente si natiunei romane (vedi „Foi'a romana“ de 1860 Nr. 45), déra si acum glasulu natiunei romane a remasu cuventu in desertu numai. In 1848 adunarea cea legala nationala romana, tinuta cu invoirea gubernului la Blasius, in carea au fostu reprezentati: nobilimea romana, clerurile romane ambe, regimetele romane si poporulu plebeu romanu, a cerutu dela diet'a transilvana de atunci prin una deputatiune aléa că se recunoscă pe natiunea romana de natiune cu vieti'a politica etc., inse, durere! aceea in locu de a respecta natiunea romană transilvana, dupa cum merită, si dupa cuin pretende si binele patriei, cu superbia prin uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, prostrigata, fara representatiunea natiunei romane, o a prefacutu politicesce in maghiari, nevrendu a sci despre vieti'a politica a romanilor, si de numele loru.

In urma prea bunulu nostru imperatu acum gloriosu remnante Franciscu Iosifu I., primulu miscatu de angerulu dreptatei, a primitu plangerea pentru vieti'a nationala politica a natiunei romane, si dupa conferintele si congresulu nationale concese parintesce a se tiené, s'a induratu parintesce a recunoscere dreptulu nationalu politicu alu natiunei romane si apoi a dispune dietei transilvane, ce se tiene acum la Sibiuu, ca si dens'a se recunoscă pre natiunea romana de natiune egala indrepatită cu celealte natiuni transilvane, si se realizeze egala indrepatire si in privint'a natiunei romane, si a limbei romane. Parintele celu bunu da filioru sei pane de vietia (si nu pétra si sierpe). Transilvani'a cu acésta ér' deveti autonoma redata siesi. —

Lugosiu, 2 Aug. 1863. G. P. "

Acestu articulu alu d. c. G. P. lu comunicam, pentru a reimprospeta per tangentem decursulu vicisitudinilor, alu luptelor si alu sieretelor, cu cari pe incet s'a proserisu politicesce natiunea romana din Ardél, că cum n'ar mai exista că atare, si cine vre a ajuta pe antagoni prin imparatiarea romanilor, că se o baga si in mormentul mōrtei ei politice nationali, indemnat-o se-si duca dreptulu pe tipsia antagonilor, acela se faca contu si la vecinic'a pomenire de ultimulu Erostratu alu romanilor din Transilvani'a! —

De sub culmea castelului Gurghiu

14 Decembre 1871.

Pre stim. Dle Redactoru!

Diu'a de 11 Decembre a. c. fu statorita spre a se ecsecutá alegere membrilor comitetului reprezentativ din tōte 9 cercurile electorale ale comitatului Turdei.

Alu 9-lea cercu de alegere fu alu Gurghiu (Görgény-Szt.-Imre), carele avu a alege 15 membri — luanduse afara virilii, alu caror numeru in acestu cercu e de 4.

Deci -mi permitu a ve relata despre decursulu alegerei din acestu cercu, crediendu, ca si altii mai competenti din celealte cercuri -si voru tieni de datoria a informa publiculu romanu spre a se vedé resultatulu bunu seu reu.

Loculu alegerei pentru cerculu Gurghiu a fostu Gurghiu, opidu cu 1600 locuitori — 2 parti maghiari si numai $\frac{1}{3}$ romani. Acestu opidu diace in partea ostica a Transilvaniei departatul de $1\frac{1}{2}$ óra de Reginulu sasescu, renomitu inca de pre timpulu domnirei principelui calvinu Georgiu Rákoczi I. care pre atunci si a fostu redicatu aici unu castelu frumosu pre culmea unei stanci, din care iuse astazi se vedu numai urmele triste, cu una singura capela mica, parasita.

Că comisariu conducatoriu fu denumit d. jude procesuale Léon Jozsef, maghiaru de calibru greu, de si originea i se cam disputa de unii. Acesta in insocire cu alti frati maghiari — formulă consemnarea candidatilor pentru alegere, naturalu lucheru, ca mai totu maghiari — voliendu a ignora majoritatea ce o constitue romanii in acestu cercu. In secretu -si facea planurile spre a reusi cu alegere. Romanii inse nu dormea — ma si aceea sciea, ca insusi comisariulu cu mana-i propria — si cu alti 4 langa sene pregatira la 5—600 siegle spre a se imparti alegatorilor. Bine, bine, -si dicea romanii celi ce sciea de acésta procedura secreta, facetive socotelele voi frati maghiari cum voiti — ca noi romanii inca nu ne vomu negligo detori'a de romanu catra scump'a nostra natiune si drepturile politico-nationale, nu ne veti vende cu nici unu pretiu cu siretiele vostre cele artificiose — ca dora va fi sositu timpulu de a se luá peliti'a cea grósa si de pre ochii nobilimei romane, că vediendu gresielele comise in trecutu, voru da semne de emendare spre venitoriu, cunoscundu acuma, ca déca canduva a crediutu falselor promisiuni — ce dobinda au in presente? usiurintia? ori sarcine noue si mai grele?

Condusi fiindu de aceste dorintie si simtimente, luaramu initiativa conchiamarei unei conferintie in Gurghiu pre 9 Dec. a. c., la carea si participara preuti, docenti, notari si alti fii bine simitorii de ai poporului romanu, in unu numru frumosielu. Toti membrii conferintiei se mahnia pana in adenculu animei, luandu scientia despre planurile ce se coceau din partea nemesilor maghiari in frunte cu solgabiraulu cercului ce avea a conduce si alegere. — Deci conferint'a romana intrunita -si statori consemnarea candidatilor romani in numru de 15.

Dupa ce si in acestu cercu nobilimea domnesce in unu modu considerabilu, fiindu indreptatiti la alegere 597 romani cu unguri la olalta — la urna inse s'a presentat 384 — unu feliu de ingrigire patrunse animele tuturor membrilor conferintiei — sciendu din trecutu, ca acésta clase de popor in mai multe ronduri s'a lasatu a se corumpe, uitandu de natiunea sa, crediendu falselor promisiuni, precum si a marsiavului interesu personale, la cari s'a mai adausu si ambitiunea raga — dupa cari a urmatu renegarea — si trecerea in castrele antagonilor nostri politici.

Membrii conferintiei romane tienundu de maxim: „Concordia res parvae crescunt, discordia maximae dilabuntur“ — si ér' precum dice poetulu romanu: „Unde i unulu nui potere, unde su doi poterea cresce si contrariulu nu sporesc“ — fratiesc intindiendo mana unulu altuia că uniti fiindu si cauti in contra tuturor coruptiunilor indatinate si practisate cu astfelui de ocasiuni ale vietiei constitutionali inaugurate la anulu 1861 — se resfira norii ingrigirei si temerei — se departara securi de reusita, déca unulu fiacare -si va indeplini oblegaminte sacra de a lumina si capacita pro colii indrepatititi — spre a se folosi de favórea legei vitrege, ce e dreptu pentru patri'a nostra Transilvani'a — staruindu in acolo, că se fiumu representanti catu de bine, — se fiumu activi pre acestu terenu — ceea ce apoi va documenta insufletirea si entusiasmarea de caus'a nationala; — si totu cu acésta ocasiune se desbatu si asupra membrilor propusendi din partea romanilor la comisiunea culegatoria de voturi si s'a otarit: 4 langa presiedintele maghiaru si acésta pre basea majoritatii romanilor din acestu cercu, — cari se si primira intocma, dupa cum se propusera, ceea ce facu sangue reu in celi ce cauta preste umuru la noi.

Dupa atare precautiune si procedere a inteligenției romane resultatulu este favoritoriu noue romanilor reusindu toti cel 15 propusi de candidati ai romanilor cu una majoritate de parte pre-cumpanitoria de voturi, preuti, amplioati si nobili de ai nostri inse de celi adeverati, cari din respo-

teri voru conlucră la prosperitatea comitatului, a patriei si a binelui comunu.

Nu potu a nu laudă portarea si zelulu naționale aratatu din partea unui jude de romann a d. Petru Popu, adjunctu cercuale cu ocasiunea alegerii, carele fiindu incredintiatu din partea comisiunii verificătorie, ce o compuneau patru preuti romani — că in casu candu ar' observa a se face abusuri dela §-ii legei electorale cuprinsi in art. de lege XL din an. 1870, — pentru nescari observari modeste fū in trei ronduri aspru infruntat din partea siefului seu, — fara nici una causa suficienta, in facia unui publicu considerabilu, amenintandulu, ca va introduce ceteritatea disciplinaria in contrai — ca n'are incredere in superiorulu seu — si ca i a tradat secretelor. (?! si la lucrari constitutionali secrete!!! credulilor! destuptative! R.)

Si sciti pentru ce aceste fulgere, pentruca si a prevediutu nimicirea planului seu — de a reusi — voliendu a-si resbună asupra celui nevinovat — ceea ce nu i va succede, vomu vedé.

Nu au lipsit u nici asta data midiuloc, promisiuni vane; dorere! ca amu vediutu cu ochii si de celi slabii la angeru si anumitu pre unu cantore romanescu din Beic'a romana — nobilu de celi ruginiti, fartatu bunu unguriloru, carele dupa ce s'a adaptat pana dupa urechi din popina spre acestu scopu pregetita — si aprōpe la localitatea alegerei a strigatu — firesce inventiatu din partea nemericiloru: „Acuma ne manca popii romanesci — noi suntemu nemesi — ce tréba au eli cu alegerile(??!) se traiésca fratii maghiari!“ Pentra care curagiu si ca a distribuitu mai multe siedule maghiare i s'a resplatiu frumosa $\frac{1}{2}$ cupa vinu, in care a lasatu se i se amestecă $\frac{1}{2}$ patrariu de vinarsu de prune, — liberalitate maghiara.

Se afia inca de celi retaciti si captii de nemesi ruginiti — si voru fi pôte inca pana va mai susta sistem'a actuale . . . n'avemu ce face, nu e vin'a nostra.

Alegerea a decursu in cea mai buna ordine.— Alecsandru Butnariu m/p., preutu rom. alu Gurghiului.

NB. Sistem'a actuale e croita numai pentru limb'a maghiara atatu nobili catu si nenobili; pentru nemesii si boierii romani a apusu sōrele politici, déca nu se voru destepata din somnulu, in care ii au aruncat promisiunile maghiare, pana candu au facutu din ei acum catielusi lihai, caroru nu li se mai arunca, decatu cate o bucatura de coruptiune, rachi si promisiuni, pe cari legile facute de ei le nimicira, incatul indesertu se facu si mai indesertu se sperēza a se realisa vreodata, ca-ce in tota Europa s'a desfintat. Numai votulu virile li a remas la nemesi, si déca vreu acum se fia mai fericiți, suntu avisati se primēsca lupt'a politica nationale romana umeru la umeru cu totii, ca atunci trebuie se ne recastigam drepturile la beneficiile statului, cum le au si maghiarii cu totii nobili si nenobili, ca noi ne luptam cu totii si pentru nobilii romani, trebuie d'er si ei se se lupte impreuna cu noi, ca victori'a ne va fi secura. Éca preutimea si intelligent'a are aici ogoru largu si grasu. Dati, cum anu mai disu, se lu cultivam cu poteri unite in folosulu causei nostre nationale politice, ca asia si numai asia vomu fi tari si impotrivi sub sistem'a acésta, ce plana cu atata pericitate a limbei si a vietiei nostre nat. politice asupra nostra a tuturor si a nemesilor si a nemesisilor. Fac possis! — R.

Consemnare de furturi

patrate in cerculu Lapusiului ung. in an. 1871.

Comun'a Lapusiulu romanescu:

S'a furatu dela Alecsandru Comanu 4 rōte ferecate din siura, 14 fl. 80 cr. bani din lada si o enrea, tōte in valore . . . 54 fl. 80 cr.

Dela Grigore Popu a Hurgii din casa vestminte, si din podulu casei o clisa (slanina) in valore tōte de

17 fl. — cr.

Dela Ioane Popu vestminte din casa in valore . . . 17 fl. — cr.

Dela I. Popu a Marcului 2 berbintia (steanduri) de brendia din camera in valore de . . . 24 fl. — cr.

Dela Ioane Popu l. Stefanu din grasdu o juninca in valore de . . . 50 fl. — cr.

Dela Ioane Pogianu din campu 2 cai in valore de . . . 150 fl. — cr.

Dela preut. Nicolae o épa in val. 70 fl. — cr.

Dela Gavr. Popu vestminte din casa.

Dela Weissner Gedale din siura

2 rōte ferecate in valore de . . . 12 fl. — cr.

Dela unu negotiatoriu strainu

4 boi mari in valore de . . . 450 fl. — cr.

Dela George Todoru din grasdu

2 oi in valore de . . . 8 fl. — cr.

Dela Ioane Popu a Gafu din grasdu 3 oi in valore de . . . 12 fl. — cr.

Dela N. Bendrea vestminte si bani.

Dela Peculu hamurile de pre

cai in valore de . . . 20 fl. — cr.

Dela I. Popu l. Ion 2 junci

150 fl. — cr.

Dela Grig. Popu l. Ion 3 oi,

1 stupu, 1 porcu si 1 capra . . . 48 fl. — cr.

Dela Ign. Mitiu 4 stupi . . . 32 fl. — cr.

Dela Gedale Weissner vestminte

50 fl. — cr.

Dela Csizsár din Podu-Rioie 1

porcu grasu . . . 70 fl. — cr.

Dela Buda Ign. 5 capre . . . 20 fl. — cr.

Dela Vasile Kis 1 porcu . . . 24 fl. — cr.

Dela Nic. Pascu 4 oi, 1 stupu

28 fl. — cr.

Dela judele comunale 2 capre

12 fl. — cr.

Dela Gavr. Popu 1 rōta de caru

6 fl. — cr.

Dela Teodoru Nagy 1 juninca

24 fl. — cr.

Dela Vieder Moritz 1 juninca

30 fl. — cr.

Dela Grigore Onitia 1 juncu

60 fl. — cr.

Dela Grig. Popu l. Popu 1 capra

6 fl. — cr.

Dela I. Manu l. Stef. 1 rōta

6 fl. — cr.

Dela I. Popu Timocea 1 sumanu

10 fl. — cr.

Dela unu lucratoriu de fern (la

stempuri) iau luatu merindea de spate.

Dela Ioane Cornis 5 porci

100 fl. — cr.

Dela Petru Tulite 20 oi

80 fl. — cr.

Dela Nic. Drila grau de pre siura.

Dela Morosianu Pinte grau de

pre siura si o capra . . . 20 fl. — cr.

Dela Nic. Drila a Catunitii 1

berbece si 1 óie . . . 12 fl. — cr.

Dela Grigore Popu 1 capra

6 fl. — cr.

Dela I. Popu a Marcului 1 ber-

bece si 1 óie . . . 12 fl. — cr.

Dela Vas. Mihalesics rōtele de caru

24 fl. — cr.

Dela Pitisiu An'a l. Iacobu 2

berbentie cu brendia . . . 24 fl. — cr.

Dela George Popu a Stefaniesii

2 berbentie cu brendia . . . 24 fl. — cr.

Dela I. Pascu din grasdu 1 juninca

40 fl. — cr.

Dela Tuliciu Danila o juninca

de pre campu . . . 30 fl. — cr.

Dela Filipu Cortolom 5 valuri

de pandia . . . 60 fl. — cr.

Dela Mari'a lui Paconu 1 sumanu

10 fl. — cr.

Dela Nagy Teod. 2 capre si 1 oie

16 fl. — cr.

Dela I. Popu l. Iosifu 1 juninca

30 fl. — cr.

Dela Hauschild Georg 2 porci,

120 capetine de curechii (verdie), 2

scrōfe, iau aprinsu 8 clai mari de

fenu si ia furatu 3000 de dranitie

(sindile mari) si 2 maji de fenu . . . 319 fl. — cr.

Dela Dum. George si Ionu 2 oi

8 fl. — cr.

Dela Gedale 1 maja de lana

30 fl. — cr.

Dela George Manu 5 oi

20 fl. — cr.

Dela Ioane Cupsienariu 2 cai

120 fl. — cr.

Dela Grig. Drila 1 capra si 1 calu

80 fl. — cr.

Dela Kaufmann Leib 1 juncu

80 fl. — cr.

Dela Dionisiu Rusu 1 porcu

20 fl. — cr.

Dela prepanatia au spartu pare-

tele si au furatu bani gata . . . 60 fl. — cr.

Dela Kaufmann Leib unu juncu

60 fl. — cr.

Dela Weisser Abr. 2 gansce grase

3 fl. 60 cr.

si iau spartu ferestrele pre media-nópte.

Dela economi'a lui Szabo Lajos

1 valu de pandia.

Dela Coldu din Podu-Rioiei au

furu carutiulu cu care se scotea fe-

relu de celbu.

Lui Filipu Vart. iau pusu focu

in stresin'a casei.

Lui Buda Teodoru iau aprinsu

o claiu de fenu si lui George Giurgiu

2 clai de fenu . . . . . 60 fl. — cr.

Dela Io. Coste 2 cai in pretiu de

180 fl. — cr.

Sum'a intréga face: 2249 fl. 40 cr.

NB. Cele ce nu suntu scrise aici suntu ne-

numerate, era dintr'aceste fōrte pucine se afla in

registrele penale!"

Se damu tōte hotiele la lumina si tōte nedrep-

tatirile, că se nu portamu noi vin'a suferintelor si

colo susu se se creăda, ca ne aflam in paradisulu

multumirei. — —

R.

Cronica esterna.

ROMANIA. Intrunirea publica, chiamata de diurnalistic'a intrunita esu cu bunu succesu si in numeru indesuitu, d'er' resultatulu fū si mai bunu, ca se decide a se tramite la camera resolutiunile adunari transformate intr'o petitiune, a carui puncte suntu:

„I. A se respinge de indata concesiunea Bleischröder;

II. A se trece asupra detentorilor de obligatiuni, constituti in societate de actionari, concesiunea Strousberg, conformu votului dela 5 Iuliu, fara emiterea nici uneia din indatoririle concesionariloru, fara acordarea nici unui nou dreptu;

III. Déca dupa espirarea unui terminu otatru de catra camera, detentorii de obligatiuni nu se voru presentă, seu voru refusă de a se substi-tui concesionariloru

Suntemu mititei, si orfani in ocolulu in care ne aflamu. Negresitu, ca Anglia si Turcia nu potu se consimtia lesne la asemenea resultate ale unei asemenea aliantie; deca se voru putea ele contra unei decisiuni trasa in testamentulu lui Petru cel mare, caruia nici Austria nici Ungaria nu i se voru putea impotrivi, candu Francia va adhera la densulu?

Oh! ne inspaimentam in aceste idei provenite din spina negresitu, din alte idei, din nenocirile, cari ne turmenta actualmente.

Nu mai este indoieala, ca deca amu fi intrebatii ca tiganulu inaintea Divanului, „deca prefera strangulu seu tiép'a“, amu respunde si noi ca densulu scarpinandu-ne in capu: „noi amu manca mai bine cascavalu; amu vrea se stamu cum suntemu, se traimu ca natiune, ca-ci nu suntemu magoni, nici cu International'a“; deca este vorba, ca se poate prea bine se nu simu de locu intrebati si se simu porniti la morte nici ca se vedemu macaru facia Divanului!

Ungurii, cari ar' fi trebuitu se fia aliatii naturali ai romanilor, fiindu si ei orfani si inca orfani in lumea intréga. Ungurii cuprinsi de unu orgoliu, in care orgoliu este sadita peirea loru, ungurii nu voru se intieléga, ca numai printro fratia sincera, leala si egala cu romanii, mai potu trai.

Oh! nu putem se ne gandim odata la nepasarea ungurilor de cele ce amebintia pre romanii, fara se ne vina in minte discursulu ambasadorului lui Tiepesiu in diet'a unguriloru candu le dice: „Nu fiti nepasatori; turcii calcandu tiér'a romaniloru, nu se voru opri aici; voru trece preste noi la voi si peirea vóstra va fi ca si a nostra“.

Disele ambasadorului lui Tiepesiu s'au realisatu forte curendu: **Pest'a** a devenit resedintia unui pasialicu, cu geamii si minarele aredate intr'ens'a.

Turcii pare ca intielegu, ca Romania este pórta cea mare spre Constantinopole; ca Moesia de susu, Moesia de diosu, Traci'a, Epirul, Macedonia, Thesalia, suntu nominali numai Turcia, si, ca ortodoxia slava intinsa pre Dunare, Saraiulu va trece Bosphorulu, se va respinge prin tota Asia'mica pana va dà de Asia' centrala, unde se va intalni facia in facia cu muscalulu.

Turcii intielegu acest'a — putintia inse a preintempiua reulu! — „Tr. C.“

Versailles 19 Dec. In adunare s'a facutu o interpelare asupra revenirei principilor de Orleans la siedintie. Ministrul de interne a respunsu, ca d. Thiers n'a credut posibile de deslegatu pe principi de ingagiamantele loru. Se urmeaza lungi desbateri, cari se termina prin adoptarea cu 648 voturi contra 2 a urmatorei propunerii de ordine de d:

„Adunarea considerandu, ca nu este pentru densa responsabilitate de luat nici avisu de datu asupra unor ingagiamante, la cari ea n'a luat parte, trece la ordinea dilei.“ —

Varietati.

— Politiele negotiatoresci nu se voru mai primi dela Aprile 1872, deca nu voru fi scrise pe blanchetele ung. gubern. — Se mai astépta si alte feluri de dari, cari inca se ajute centralisarea. —

— Din Cernauti se scrie, ca rusofilulu eppu Hacmanu se se fia esprimatu, ca va merge la Putna si va rumpe (!) si va aruncá preste zidurile manastirei tote flamurele si darurile depuse asta vera de natiunea romana pe momentulu lui Stefanu cel mare. — Lupu pastoriu la oui. —

— **Daruri de anulu nou.** A esituit in Bucuresci de sub tipariu patru Albumuri din renumita opera „Descrierea ceremonielor relegește“ si alte usuri ale tuturor natiunilor si secte aflate pe suprafata globului, sub titlu de „Album International“.

Acesta patru albunuri contine 46 tablouri, magnificu reproducute in „Albertypia dupa celebrul maestru si autore, Bernard Picart le Romain“, a caroru explicare istorica, cuprinde 20 cõle de tezutu pe charthia de cea mai buna qualitate si celu mai elegantu tipariu, in limb'a romana, era intrég'a opera contine 237 plansie si 64 tablouri, pre-

cum si 54 plansie, care representa anticitatile României vechi.

Pretiulu unui albumu, brosiatu, 10 franci si 80 centime. Pretiulu a catoru patru albumuri impreuna este 42 franci. Doritorii -si potu procură aceste albumuri, in Bucuresci la tipografia D. C. Petrescu si Comp. podu Mogosöei Nr. 7, alaturi cu librari'a Socecu, precum si la cantorulu dlui Aronu Buchory strat'a Germana. Era la Giurgiu, la „Drectiunea Albumului Internationalu“, strat'a St. Nicolae Nr. 24, langa Bulevardulu Aleului. —

Nr. 10.610/1871. 1—3

Escriere de concursu.

Spre ocuparea tuturor posturilor de padurari si jutarii seu paditori de padure pentru padurile comunali se scrie prin acesta concursu cu terminulu pana la 30 Ianuariu 1872.

Locurile ce suntu de a se ocupa, suntu urmatoriele:

1. Unu padurari cu salariu anuale de 1000 fl. v. a. si cu unu pausialu de calatoria de 200 fl. si cu unu deputatu de lemne de 12 stanjini, inse fara cortelu naturalu si diete intre marginile teritoriului seu de oficiu.

2. Cinci padurari de revieru cu salariu anuale de cate 700 fl. si 120 fl. pausialu pentru calu cu obligamentulu de a tiené siacare cate unu calu de calarit, mai incolo cu unu deputatu de lemne 6 stanjini, cu cortelu naturalu, si in fine cu diete de 2 fl. pe di afara de teritoriulu seu. Fiacare dintre acestia padurari e datoriu revierulu seu de padure alu mesura in terminu de 3 ani dela asedarea sa in postu si alu imparati dupa calitatea lemnelor de tajatu.

3. Doi adjuncti de clasa I-a cu cate unu salariu anuale de 500 fl., 120 fl. pausiale de calu, cu obligamentulu pentru siacare adjunctu de a tiené unu calu de calarit, cu unu deputatu de lemne de cate 6 stanjini, fara cortelu naturalu si diurne.

4. Unu adjunctu de clasa II-a cu salariu anuale de 400 fl., 6 stanjini de lemne, si la calatorii afara de teritoriulu seu unu diurnu de 1 fl. pe langa rebonificarea tacsei cailoru de poste, fara cortelu naturalu si pausialu de calu.

5. Siesespredice jutarii seu paditori de padure cu salariu anuale de cate 200 fl., unu pausialu anualu de cisme cu 5 fl., cu 6 stanjini de lemne, cu imbracamintea oficioasa in natura.

6. Dóuedieci si patru jutari cu salariu anuale de cate 150 fl. v., unu pausialu anualu de cisme cu 5 fl., mai incolo cu cate 6 stanjini de lemne si cu imbracamintea oficioasa in natura.

Acesta se publica cu acelu adausu, ca competentii pentru postu de padurari se-si inainteze cererile loru provediute cu documentele despre studiile forestiere, si despre aplicarea loru de pana acum, si despre cunoșcerea limbelor patriei; Era jutarii se-si astéerna cererile loru provediute cu documentele despre etate, ocupatiunea si mai dinainte, si despre cunoscientia celu pucinu a unei limbe din tiera in graiu si in scrisu — la acestu magistrat pana la terminulu susu numit.

Brasovu in 6 Decembre 1871.

Magistratul urbanu si districtuale.

Nr. 470/pres. 1871. 3—3

Publicatiune.

Membrii comitetului representativ ai comitatului Turdei, cari locuiesc afara de comitat, prin acesta cu tota onoreea se incunoscintieza, cumca conferintia comitetului conchiamata pre 18 Decembrie a. c. se amana, si se va tiené in 28 Decembrie a. c.

Turd'a in 5 Dec. 1871 st. n.

Dela comitele supremu alu comitatului Turdei.

Br. Georgiu Kemény m/p., comitele supremu.

Nr. 2822/1871. 3—3

Publicatiune.

Partea foata a contelui candu-va Bánffy Josef, mai tardi a lui Dr. Neymister, din Cinade si Cergaulu micu in departare de $2\frac{1}{2}$ ore dela Blasius

si 5 ore dela Sibiuu, — afara de paduri, — si statatorie:

A. Din Cinade din:

a) locu aratoriu	216	jugere	1530	□ ⁰
b) fenatie si gradini	345	"	665	"
c) vinia	2	"	—	"
d) pasiune	358	"	832	"
e) locu inproductivu	11	"	1349	"

B. In Cergaulu micu din:

f) locu aratoriu	89	"	1527	"
g) fenatie	48	"	825	"

un'a cu curtea si cladirile de locuitu si economice; cu ospetari'a din Cinade cu totu, mai de parte cu dreptulu de carcinarit alu acestei curti din Cinade si Cergaulu micu tote ca apertinentii ale acelei parti si cu dreptulu de morarit tienatoriu de acésta curte in hotarulu Cinadei devenita in curundu, pre calea cumperarei, de proprietate a fondului de institutiune asia n. a P. P. Basiliu din Blasius, celui mai multu promitotoriu se va dà in arenda pre calea licitatii publice pre timpulu dela 1-a Ianuarie 1872 pana in 31 Decembre 1877 st. nou, adica pre 6 ani.

Licitatiunea se va tiené in 28 Decembre a. c. st. n. a. m. la 10 ore in cancelari'a jurium inspectorala din curtea metropolitana din Blasius, prin una comisiune, ce va fi esmisa pentru acestu actu.

La terminulu amentitului se voru primi numai astfelii de promisiuni, ce voru trece preste sum'a arendatitiei anuala de 3500 fl. v. a.

Doritorii de a licita voru avea si fi provediuti cu unu vadiu de 350 fl. v. a.

Ofertele in scrisu sigilate inca se voru primi; subscrise cu man'a propria, ori prin unu alu 3-a individu, ca subscritorii de nume, coramisate prin doi martori sciutori de scrisoria, si provediute cu vadiulu de 350 fl. v. a. si cari voru fi a se substerne subscrisului consistoriu celu pucinu cu una septembra inainte de terminulu respectivu de licitatiune; — a caroru desfacere se va templă dupa inchiaarea promisiunilor verbali dela respectivulu terminu, ci in casu de promitere egala promisiunea verbală va avea prioritate.

Condițiile de licitatiune si pana la terminu, se voru poté vedé in cancelari'a advocatului clerului in tote dilele si inainte si dupa amédi.

Datu din siedintia consistoriului metropolitan gr. cat. de Alb'a Iulia, tienuta in Blasius la 2 Decembrie 1871.

Simeonu Popu Mateiu m/p., notariu consist.

Schwarze et Bartha, plat'a Nr. 16.

prestéza cu cunoscutai soliditate

tota specie de vestimente

de cavaleri

si oferéza o. p. una cantitate mare pe alesu de cele mai noue materie de surtice, pantaloni si gilete cu pretiulu celu mai moderat.

g. 11

Cursurile

la bursa in 19 Dec. 1871 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 51	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 " 30	" "
Augsburg	—	—	116 " 60	" "
Londonu	—	—	117 " 20	" "
Imprumutulu nationalu	—	60	70	" "
Obligatiile metalice vechi de 5%	71	50	" "	" "
Obligatiile rurale ungare	79	"	" "	" "
" temesiane	76	"	" "	" "
" transilvane	75	75	" "	" "
" croato-slav.	—	—	" "	" "
Actiunile bancei	—	812	"	" "
" creditului	—	327	90	" "